

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Openbare basisschool Jenaplan 'De Imenhof'

Plaats : Losser
BRIN nummer : 09IF|C1
Onderzoeksnummer : 285843
Datum onderzoek : 2 november 2015
Datum vaststelling : 20 januari 2016

INHOUDSOPGAVE

1	SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE OORDELEN	5
2	TOELICHTING OP DE OORDELEN	6
3	REACTIE VAN HET BESTUUR	9
4	OPZET VAN HET ONDERZOEK	11
	BIJLAGE 1 STANDAARDEN EN PORTRETTEEN	12
	BIJLAGE 2 ACHTERGRONDINFORMATIE	16

1 SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE OORDELEN

De Openbare Jenaplan Basischool De Imenhof heeft haar kwaliteit op orde en de inspectie handhaaft het basisarrangement.

- De eindresultaten zijn van voldoende niveau.
- Leerlingen die dat nodig hebben ontvangen extra hulp. De analyses en hulplannen die hiervoor gemaakt worden, vragen om verdieping.
- Leraren geven een duidelijke uitleg in een taakgerichte werksfeer. Meer aandacht voor vakdidactiek en de afstemming van het onderwijs is nodig om de kwaliteit van de uitleg en verwerkingsstof te verbeteren.
- De Imenhof kent een goed pedagogisch klimaat waarin leerlingen zich gezien en betrokken voelen.
- Het team van De Imenhof werkt gezamenlijk aan kwaliteitsverbetering.

2 TOELICHTING OP DE OORDELEN

2.1 Kwaliteitsoordelen op de tien onderzochte standaarden

Hieronder staan de kwaliteitsoordelen op de standaarden per kwaliteitsgebied en een toelichting daarop. De score geeft aan in welke mate de betreffende standaard is gerealiseerd. Bijlage 1 geeft de portretten weer die bij deze standaarden horen.

Legenda:

1. zeer zwak
2. zwak
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Onderwijsresultaten		1	2	3	4	5
1.1	Resultaten			•		

De cognitieve eindresultaten van de Openbare Jenaplan Basischool De Imenhof zijn van voldoende niveau. De inspectie komt tot dit oordeel op basis van de eindresultaten van de laatste drie schooljaren. In deze periode lag het resultaat tweemaal onder de ondergrens (2013 en 2015) die de inspectie voor scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie hanteert, en eenmaal boven de ondergrens (2014). Aangezien over een langere periode de eindresultaten wisselend zijn, laten de eindresultaten een onstabiel beeld zien.

De tussentijdse resultaten laten een positiever beeld zien. Hiertoe heeft de inspectie gekeken naar de meest recente tussentijdse resultaten voor technisch lezen in groep 4, rekenen-wiskunde in groep 4 en 6, en begrijpend lezen in groep 6. Deze zijn alle van voldoende niveau. Daarmee ligt de uitdaging voor de school erin de kwaliteit van de tussentijdse resultaten te bestendigen, zodat ook de eindresultaten blijvend van voldoende niveau zijn.

Onderwijsproces		1	2	3	4
2.1	Aanbod			•	
2.2	Zicht op ontwikkeling		•		
2.3	Didactisch handelen			•	
2.4	Ondersteuning		•		

Het aanbod op De Imenhof is eigentijds en op de kerndoelen gebaseerd. In het bijzonder heeft de school daarbij aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. Het aanwezige aanbod voor de leersterke leerlingen heeft de school recent in kaart gebracht.

Voor de afstemming van het onderwijs op verschillen tussen leerlingen maakt de school gebruik van groepsplannen. Voor de verschillende vakgebieden beschrijven leraren hierin hoe zij de afstemming van de uitleg en verwerking in hun klas organiseren. Daarnaast werkt de school voor leerlingen met hiaten in de ontwikkeling met individuele hulplannen. Per week houden leraren in de 'handelingswijzers' bij aan welke leerlingen zij extra hulp gaan bieden en hoe dit is gegaan. Hiermee heeft de school een passende structuur voor de afstemming van het onderwijs en de extra hulp aan (groepjes) leerlingen. Het oordeel zwak komt echter voort uit de kwaliteit van de analyses, planmatigheid en evaluatie van de afstemming en extra hulp. De meeste plannen laat zien dat de analyses onvoldoende specifiek zijn, de doelen niet genoeg duidelijk maken aan welke leerinhouden wordt gewerkt, en de evaluatie te vaak beperkt blijft tot evaluatie van vaardigheidsscores in plaats van leerinhouden en het hulpproces. Om deze redenen beoordeelde de inspectie de standaarden 2.2 en 2.4 als zwak.

De lesbezoeken laten zien dat leraren een duidelijke uitleg geven en een taakgerichte werksfeer realiseren. Aan dit laatste draagt de inzet van coöperatieve werkvormen zichtbaar bij. De lesbezoeken laten tegelijkertijd zien dat er ruimte is voor versterking van het didactisch handelen. Het gaat dan onder andere om een hoger tempo van de lessen, meer interactie tussen leerlingen en het modelleren van strategieën voor denken en leren. Versterking van het didactisch handelen ligt ook in meer en betere afstemming van de uitleg en verwerkingsstof op niveaoverschillen tussen leerlingen.

Schoolklimaat en veiligheid		1	2	3	4
3.1	Schoolklimaat				•
3.2	Veiligheid			•	

Het schoolklimaat op De Imenhof is beoordeeld als goed. Op verschillende wijzen creëren directie en leraren een stimulerend pedagogisch klimaat, zoals met een programma gericht op het creëren van een omgeving dat het leren bevordert en gedragsproblemen voorkomt. Ook de 'Interactiewijzer' en het 'respectprotocol' dragen bij aan het schoolklimaat. Leerlingen geven aan het schoolklimaat als voorspelbaar en betrouwbaar te ervaren.

Uit gesprekken met leerlingen en ouders blijkt dat de school ook een veilige en respectvolle omgeving is voor leerlingen en leraren. Men gaat respectvol met

elkaar om, er is een veiligheidsbeleid om incidenten te voorkomen en adequaat op te pakken en regelmatig meet de school de veiligheidsbeleving van leerlingen en leraren.

Kwaliteitszorg en ambitie		1	2	3	4
4.1	Evaluatie en verbetering			•	
4.2	Kwaliteitscultuur			•	
4.3	Verantwoording en dialoog			•	

Het team van De Imenhof werkt gezamenlijk aan kwaliteitsverbetering, waarbij een duidelijke visie als onderlegger fungeert. Op grond van kenmerken van de leerlingenpopulatie en evaluaties van het onderwijsleerproces bepaalt de school jaarlijks haar speerpunten in de beleidsontwikkeling. Op een planmatige wijze werken directie en leraren vervolgens aan verbeteringen. De kwaliteitscultuur waarbinnen dit gebeurt kan nog aan kracht winnen. Een groter bewustzijn bij leraren van de effecten van hun handelen op het leren van leerlingen en een nadrukkelijker aandeel van het team in de schoolontwikkeling, kan bijdragen aan de kwaliteitscultuur. De aangetroffen betrokken en open houding van leraren en hun gerichtheid op voortdurende verbetering van de eigen professionaliteit, zijn daarvoor belangrijke aanwezige voorwaarden. Een middel waarmee de directie de kwaliteit van het onderwijsleerproces bewaakt, is het kwaliteitshandboek. Hierin zijn de gemaakte afspraken opgenomen en is aangegeven hoe de school de gerealiseerde kwaliteit vasthoudt. Over deze kwaliteit verantwoordt de school zich op een adequate wijze richting ouders en bestuur.

2.2 Oordelen over naleving

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

3 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op Openbare Basisschool Jenaplan De Imenhof. Daarnaast heeft de inspectie de school en het bestuur gevraagd haar eigen kwaliteit te beoordelen en dat samen met de oordelen van de inspectie te vertalen naar de ontwikkelingsrichting van de school.

Hieronder geeft het bestuur haar reactie:

Wij hebben begin november als een van de eerste scholen kennis mogen maken met de nieuwe opzet van de inspectie. De inspectie heeft, nog in pilotvorm, het hernieuwde toezichtkader bij ons toegepast. Dit houdt onder meer in dat de inspecteurs ook in gesprek gaan met leerlingen en ouders. Hiervan zien wij de meerwaarde en juichen deze omslag toe.

We zijn erg trots op het feit dat wij voor de sociale veiligheid een goed hebben gekregen. Dit staat bij ons ook hoog in het vaandel. Welbevinden, acceptatie en veiligheid vinden wij voorwaarden om je als kind optimaal te kunnen ontwikkelen.

De tips en opmerkingen die we vooral in het nagesprek hebben meegekregen dragen ertoe bij dat we kritisch naar ons eigen onderwijs kijken en blijven kijken. Een concreet voorbeeld is het eigenaarschap van leerkrachten. Met externe ondersteuning gaan we kijken hoe we dit nog beter tot uiting kunnen laten komen.

Ook gaan we met de opmerkingen over het didactisch handelen van de leerkrachten aan de slag. We gaan kijken waar we effectieve tijd kunnen winnen en hoe we deze vervolgens in gaan zetten.

Wij hebben de onderwijsbehoefte van onze leerlingen goed in beeld en handelen hier ook naar. Uit het oordeel van de inspectie maken wij op dat onze handelingsplannen kunnen worden aangescherpt, waardoor deze voor buitenstaanders beter te lezen en te begrijpen zijn. Het oordeel zwak op zicht op ontwikkeling en ondersteuning vinden wij dan ook erg zwaar. Er zijn ontwikkelpunten, maar er wordt ons inziens voldoende planmatig gewerkt en geëvalueerd aangaande de afstemming en extra hulp. Het is jammer dat de structuur die wij hebben opgezet met de handelingswijzers door hen niet als voldoende wordt gezien. Onze onderwijscoach en orthopedagoog zijn erg tevreden over de manier waarop wij onze extra hulp inrichten.

Het team van de Imenhof is een professionele leergemeenschap en alle leerkrachten hebben een nadrukkelijk aandeel in de schoolontwikkeling. Ouders worden actief betrokken bij het maken van ons schoolbeleid. Wij ervaren dit van beide kanten als zeer positief. Een mooi voorbeeld hiervan is het "Respectprotocol".

4 OPZET VAN HET ONDERZOEK

Volgens de wet moeten alle scholen eens in de vier jaar door de inspectie worden bezocht. Vanaf januari 2015 krijgen alle scholen die daarvoor in aanmerking komen, een onderzoek met het nieuwe conceptwaarderingkader. Zo ook Openbare Basisschool Jenaplan De Imenhof.

Op 2 november 2015 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: directeur, locatieleider/intern begeleider, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen. Deze observaties hebben wij samen met observanten van de school uitgevoerd.

Op 3 november 2015 hebben we een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de directeur, de locatieleider/intern begeleider en de aanwezige leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken, zie bijlage 2 en de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

BIJLAGE 1 STANDAARDEN EN PORTRETTE

KWALITEITSGEBIED 1: ONDERWIJSRESULTATEN

STANDAARD 1.1: COGNITIEVE EINDRESULTATEN

De leerlingen behalen cognitieve eindresultaten die gezien kenmerken en beginniveau van de leerlingen ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.

De leerlingen behalen eindresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde (minimum)norm. De doelen voor cognitieve leerresultaten die de school stelt, passen bij de kenmerken van haar leerlingen en de maatschappelijke verwachtingen. De school laat zien dat de doelen gerealiseerd worden. Daarbij beperkt de school zich niet tot Nederlandse taal en rekenen.

KWALITEITSGEBIED 2: ONDERWIJSPROCES

STANDAARD 2.1: AANBOD

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De leraren bieden een breed, eigentijds en op de kerndoelen gebaseerd aanbod. Binnen de kaders van de wet maken zij keuzes in het aanbod, waardoor zij deze afstemmen op de onderwijsbehoeften die kenmerkend zijn voor de leerlingenpopulatie. De school heeft bovendien een aanbod voor de referentieniveaus taal en rekenen dat past bij het niveau van alle leerlingen. De leraren hanteren leermiddelen die afgestemd zijn op de ontwikkelingsfase van de leerlingen. Het aanbod sluit aan op het niveau van de leerlingen bij binnenkomst van de school en bereidt hen voor op het aanbod bij de start van het vervolgonderwijs. Daar tussenin verdelen de leraren de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

STANDAARD 2.2: ZICHT OP ONTWIKKELING

De leraren volgen en analyseren de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven.

De leraren verzamelen voortdurend systematische informatie over de ontwikkeling van hun leerlingen. Zij gaan regelmatig na in welke mate de leerlingen profiteren van het geboden onderwijs en hoe de ontwikkeling van leerlingen verloopt ten opzichte van henzelf en van leeftijdgenoten. Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren gaat de school na waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. De leraren gebruiken al deze informatie vervolgens om het onderwijs af te stemmen op de

onderwijsbehoeften van zowel groepen leerlingen als individuele leerlingen. Ze gebruiken daarbij een cyclische aanpak.

STANDAARD 2.3: DIDACTISCH HANDELEN

Het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van de informatie die zij over de leerlingen hebben en stimuleren een brede ontwikkeling. Het team handelt op basis van een samenhangend en consistent pedagogisch-didactisch concept.

De leraren zorgen voor effectieve instructies: aansprekend, doelmatig en interactief. Ze geven blijk van hoge verwachtingen en reageren positief op de inbreng van leerlingen waardoor deze zich ondersteund en uitgedaagd voelen. Bij de instructies en opdrachten gebruiken de leraren passende vakdidactische principes en werkvormen. Ook zorgen zij ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau. Zij stemmen de instructies en opdrachten af op de behoeften van groepen en individuele leerlingen, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn en de voor hen beschikbare tijd effectief besteden. Tijdens de (leer)activiteiten gaan de leraren na of de leerlingen de leerstof en de opdrachten begrijpen. Daarbij geven de leraren de leerlingen directe en individuele feedback op hun werken en leren.

STANDAARD 2.4: ONDERSTEUNING

Leerlingen die dat nodig hebben ontvangen extra aanbod, en ondersteuning.

De school heeft voor leerlingen met bijzondere ondersteuningsbehoeften interventies gepland. Deze interventies zijn gericht op het (ontwikkelings)perspectief van de leerling. Voor de leerlingen die structureel een onderwijsaanbod krijgen op een ander niveau dan de leeftijdsgroep of extra bekostigd worden vanuit het samenwerkingsverband, stelt de school een (ontwikkelings)perspectief op. De school evalueert regelmatig of de extra ondersteuning het gewenste effect heeft en stelt de interventies zo nodig bij.

KWALITEITSGEBIED 3: SCHOOLKLIMAAT EN VEILIGHEID

STANDAARD 3.1: SCHOOLKLIMAAT

De school kent een ambitieus en stimulerend klimaat.

De schoolleiding en de leraren creëren een stimulerend en ambitieus pedagogisch klimaat. Er zijn duidelijke regels en een voorspelbaar en betrouwbaar positief klimaat waarin afspraken nagekomen worden. Schoolleiding en leraren kennen een focus op persoonlijke ontwikkeling en leren,

waarin alle leerlingen gezien worden en zich betrokken voelen bij de schoolgemeenschap. Het schoolklimaat is ondersteunend voor de cognitieve en sociale ontwikkeling.

STANDAARD 3.2: VEILIGHEID

Schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

Schoolleiding en leraren waarborgen de veiligheid van de school en zijn omgeving voor alle leerlingen en het personeel. Leerlingen, leraren, schoolleiding en overig personeel gaan respectvol en betrokken met elkaar om. De leraren leren leerlingen sociale vaardigheden aan en tonen voorbeeldgedrag. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. De school heeft daarvoor een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen, registreren, afhandelen en evalueren van incidenten. Het beleid voorziet ook in een regelmatige meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen, en het personeel. De school heeft een vertrouwenspersoon. Alle betrokkenen kennen dit beleid.

KWALITEITSGBIED 4: KWALITEITZORG EN AMBITIE

STANDAARD 4.1: EVALUATIE EN VERBETERING

De school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs.

De school weet, rekening houdend met haar maatschappelijke opdracht en kenmerken van de leerlingenpopulatie, waarin zij zich wil onderscheiden, c.q. profileren, en heeft daaruit toetsbare doelen afgeleid voor de korte en middellange termijn. De kwaliteitszorg heeft in elk geval betrekking op de resultaten, het onderwijsproces waaronder het aanbod, het schoolklimaat en de veiligheid. De schoolleiding en de leraren beoordelen systematisch maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid heeft en onderhoudt. De school betreft onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden bij deze beoordeling en analyseert de relatie van de resultaten met de financiële voorzieningen en wettelijke vereisten. De evaluaties leiden tot toegankelijke managementinformatie. Waar nodig voert de school planmatig verbeteringen door die voldoende ambitieus zijn en aansluiten bij de evaluaties.

STANDAARD 4.2: KWALITEITSCULTUUR

De school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit en ambities te realiseren is breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Het bestuur en de schoolleiding vertonen onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

De schoolleiding en de leraren werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Leraren en andere betrokkenen bij de school werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen. De school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen.

STANDAARD 4.3: VERANTWOORDING EN DIALOOG

De school legt toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over ambities, doelen en resultaten en voert daarover actief een dialoog met haar omgeving.

De school betreft interne en externe belanghebbenden bij de ontwikkeling van haar beleid, bespreekt regelmatig haar ambities en welke resultaten ze behaalt. Ze vraagt van deze belanghebbenden een actieve bijdrage in het realiseren van haar ambities en doelen en spreekt hen daarop aan. Daarnaast staat de school open voor wensen en voorstellen van interne en externe belanghebbenden en verwerkt deze. De school verantwoordt zich over de resultaten op een voor de belanghebbenden toegankelijke en heldere wijze.

BIJLAGE 2 ACHTERGRONDINFORMATIE

Onderwijsinspectie vernieuwt het toezicht

De Inspectie van het Onderwijs vernieuwt de komende jaren het onderwijstoezicht: meer maatwerk, meer ruimte voor voldoende presterende scholen, en sterker gericht op verdere ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs. Scholen, besturen en leraren hebben - en nemen - zelf de verantwoordelijkheid om op hun eigen wijze het onderwijs te bieden dat het beste uit leerlingen en studenten haalt. Met het vernieuwde toezicht wil de inspectie nog sterker die eigen verantwoordelijkheid stimuleren.

- **Basiskwaliteit is in orde, geheel moet beter** - De afgelopen decennia hebben we veel energie gestoken in het opsporen van minder presterende scholen en opleidingen en het samen met hen ervoor zorgen dat ze weer verbeterden. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen: het aantal scholen dat zwak of zeer zwak is, is flink afgenomen. De basiskwaliteit is dus steeds vaker in orde. Maar tegelijk zien we dat het Nederlandse onderwijs over het geheel beter kan en moet. Met vernieuwd toezicht wil de onderwijsinspectie daar aan bijdragen.
- **Proces: samen de vernieuwing ontwikkelen** - Op weg naar vernieuwd toezicht gaan we niet alleen op pad. Het is een open proces van gezamenlijk ontwerpen met scholen en besturen, bestuurlijke partners, OCW, de politiek.
- **Instellingen eigen verantwoordelijkheid, de inspectie stimuleert** - Besturen, schoolleiders en niet in de laatste plaats de leraren dragen - en nemen - verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs. En voor de eigen manier waarop zij het onderwijs invullen om het beste uit leerlingen en studenten te halen. De inspectie stimuleert de instellingen in het nemen van die eigen verantwoordelijkheid en we sluiten daar in ons toezicht bij aan.
- **Verdere kwaliteitsverbetering** - De kern van het nieuwe toezicht is dat we ook scholen en besturen boven de ondergrens gaan stimuleren tot verdere kwaliteitsverbetering voor hun leerlingen en studenten. We ondersteunen daarvoor de scholen en hun besturen in hun ambities en verbetervermogen. Scholen kunnen daarom straks het oordeel 'voldoende' of 'goed' krijgen. De inspectie houdt overigens onverminderd aandacht voor risico's.
- **Totaalbeeld** - We geven een oordeel op basis van het totaalbeeld, een oordeel dat rekening houdt met het specifieke karakter van elke school en dat ondersteund wordt met toetsbare gegevens.

- **Aansluiten bij kwaliteitszorg besturen en scholen** - Besturen en schoolleiders nemen steeds meer verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van hun scholen en opleidingen. Met alle besturen gaat de Inspectie van het Onderwijs regelmatig de kwaliteit van de scholen en de kwaliteitszorg van het bestuur bespreken, mede aan de hand van de informatie van de school of het bestuur zelf. We zoeken de dialoog met deze besturen, schoolleiders en leraren over wat hen beweegt, hoe ze er voor staan en waar ontwikkelingskansen liggen.
- **Leraar centraal** - Cruciaal in het toezicht is de aandacht voor de centrale positie van de leraar en de professionalisering. Met het toezicht willen we schoolleiders en besturen stimuleren om de leraar optimaal in staat te stellen zich te ontwikkelen. Leraren zijn met elkaar immers doorslaggevend voor de kwaliteit van het onderwijs en voor de verdere verbetering daarvan. Leraren moeten zich (weer) eigenaar voelen van het onderwijs dat in hun school geboden wordt en de inspectie wil dit graag stimuleren.